Վիրգիլ ակնարկել ուզած է իլիոն Տրո. վայի զինադրօշին, որ կաԹնտու խոզ մ՝ էր։ Անա ինչ որ ինձի ներեալ է, կը յարե Հեղինոս, թեզի յայտնել.

Գիտել ինչ այլ չներեն Պարկայը Հեղինեայ, եւ ո՛չ խօսել տայ Թոյլ կրովսեանն ինձ Հերա։

🕽 յս պաշտօնական յայտնունենեն վերջը, Հեղինոս մաերմօրէն յոյժ կարեւոր խորհուրդներ կու տայ քենեկալին. ինչ որ ազգականի մը ներեալ էր, եւ Հեղի. նոսի նման փորձ եւ պատուաւոր մարդու մը պարտականութիւնը։

կը զգուշացնէ յատկապէս իտալական մերձակայ եզերըէն հեռուէն նաւարկել.

Այլ դու փութա խո՞յս տուր ի բաց ի յերկրէս Եւ յաւսոնեան ի մօտակայ ծովեզերը Որ ի մերմէ Թանան ծովէս, փախիր գերծ. լյնդ ամենայն ուրեք բնակեալ Հելլէնք չարք. <u>Եւ նարիկեան Լոկրեաց կանգնեալ կան պա</u>շ ասուարք ։

Եւ Պութրոտեն մինչեւ Նեապոլիս բու լորացած երկայնուցի ծովագնացքին վե րաբերեալ մանրամասն տեղեկուԹիւններ տալէն յետոյ, չմոռնայ կ՝ըսէ, կումական **Пիբիլյային դիմելու.**

<u>եւ ի նմանէ խնդրեա պատգամ քեզ անգիր,</u> Բանալ րգչուրթեն, եւ ամբարձեալ ըզձայն իւր կանխապատում քեզ զիրսն առնել մըտադիւր։ Նա պատմեսցէ զիտալական ազգըս քեզ, Եւ գհանդերձեայ պատերազմացդ ասպարէզ,

Որ ինչ մընայ կրել քեզ արկածըս վրչաաց, Եւ յորոց զերծ լիցի բեզ խոյս տալ ի բաց. եւ բարեպաչա մեծարանաց քոց ի ճահ, *Գեզ ընկալցի նա աջողակ ի դից ռա*հ։

Եւ պատկառելի քահանան իր վերջին հրաժեշտր տայով եւ յաջողութիւն մաղթելով իր թենեկային.

Այսքան ինչ քեզ ազդել կարեմ. երթ դու օ՞ն, Եւ զմեծն ամբարձ արդեամբ յեթեր զիլիոն։

Վիրգիլիոս, Ապողոնի խորադէտ գուշ շակին բերնով եւ դարերը կանիսելով, տուած եղաւ իրեն ի պատիւ քսան դար վերջը կազմակերպուելիջ ծովապտոյտին hulihungumned negoplepugpp = l'Itinerario della Crociera Virgiliana, "" յառաջապես լոյս տեսած էր իտալ. Ակադեմիային խնամբով, եւ որուն պատճէնը Էնէականին Գ. երգին վերածումը հարկ *է նկատել* ։

Եւ տարբեր կերպով ալ կարելի չէր։ վասն գի եօթեր տարուան մէջ կատարածը Մթուիլէա նաեւ պարտաւոր էր տասնեւ Հինգ օրուան մէջ լրացնել։ Որպես զի Հոկտեմբեր տասնրհինգին, այսինքն Վիրգիլիոսի ծնանելուն տարեղարձին օրը, ըզրօսաշրջիկները հանդիսատես գտնուէին կապիտոլիոնի սրահին մէջ, ի ներկայուժեան իտալիոյ իմաստուն Արջային եւ կորովի Վարչապետին, լատին ըերթողա հօր տիեզերատօնակ եւ պաշտօնական փա. ւաւորութեան։

Փրոֆ. 15ՒՈՆ ԿԻՒՐԵՂԵԱՆ (TIII)

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԻ ԿԱԶՄԱՒՈՐՈՒՄԸ

<mark>Երկրաբանական զանազան շրջանները</mark> երկիրս կազմաւորող ու զայն աստիճա_֊ րարար իր կատարելուԹեան գոգը նետող Հարամիջոցներն են, որոնց իւրա**ջանչիւ**րը ին աիբժերակար եագիրը եբեբելով րախորդին բերածին վրայ, բնութեան կու տար յաւիտերակար ժովուներար Հոևո ժաևգացման կատարելութիւնը, յորրորդական <u>Տերջարիր, դահմարը բերբուղե տնորդաբ։</u>

Միլիոնաւոր դարհրու նախ անջունչ ու յրասի շրծաւսև ժովուկիրարն հաճանման րախաղական գնուխ գործոցը է Ռախախնամութեան արուեստին իր գևր-կատարև լութեան Համար, որ անջատարար արտայայտուող արուեստի յայտնութիւննե րուն Հաւաբական Բոն է։ Սևորձ իւևա-<u> Տարջիւրը գրւի դէծ ատևերև իոք աստ</u> երքաւնգրուր դէծ լովը, դեր դեւսեր անամարանական շարունակունիւնն է, յաջորյն թախոնսիր հիսվիր անաայայասւթնու ^{Տամեմատական} անկարողութենեն ծնած։

Մ ըուեսար նախամարդուն ծնունդովը ծնած՝ ցեղերու Հոգեկան ընդունակութիւնը ու անոնց մտային տարողութիւնը կչոաղատող տարըն է։

Հին, դեռ ադամական շրջանի ժողողունմրբևու սղարն **հով Տահանն մ**երոատ ւորման անհրաժեշտունեհան տեղը բռնած, անութոաի րախանայնն իսւ ատև ժրվբ ցիկի գերակչոող ձկտումով։ Բնազդօրեն ժետնուաջ աբան դև սև գաղարարի ամա_ր ունիչ Հուրջիր ատի բաժում որըմանուգրոր արդի ծարարունիւրն անաև մասրան։

գցաժնարքար ասածիր ժանջրևն քրը ժիա-

ցուիր Թէ ե՛րբ սկսան. ոչ մէկ շօշափելի փաստ կայ զանոնը ժամանակագրող։ Սաշ կայն Լապոնևան եղջերուներու շրջանեն (չորորդական շրջան) քնացած ասոնց վազեն որևիանանրով րախրաիար գջաժևու *թիւնները, քարի դարէն մեացած կենդա*շ նիներու յառաջաղիմունեան շեջար կրող գծագրութիւնները, կմախընհրն են դարերը որակող շրջաններու հետզհետէ եւ համե մատաբար աճող Հոգերանութեան։

Արդարեւ, մարդկային մտածելակերպի եւ ըմբոնողութեան ձեւափոխումը՝ որ կու ատրեւով մահրեսւ տոաիջարտետև աջուդր յեղաշրջեց՝ լեզուն միայն կընայ նախորդը յաջորդող նոր դարաշրջանը որակել։ Տա_ նիրբենն արժօն գը աինում դատվրունիրոր կամ աշխարհայեացքը ղէպ ի նոր տեսու թիւններ հակելով անոր իմաստը փոխելու։

րակար շևջարն ժանրևու գաւտնուղով ին ստացած ձեւական յղկումը շարունակեց մինչեւ այն կէտը, երը բնութեան իշխան՝ նախամարդը, պէտըն զգաց շրջապատի եւ իր զոյունեան պատճառ՝ աներեւոյն ուժի պաշտամունը էն ։ Սա նոր արշալոյսներու եւ Տոգեկան նոր վայելբներու շրջանն բմաւ։ Անդանիա անուբոաի հուամարն, կրոնքի գաղափարով ծնած ու անոր հու գեպարար խորհրդովը ուռճակած։

Մրուեստ եւ կրօնը փոխաղարձ պարտը

ւյն ուրիր ինանու։

կրոնքները արուեստի մէջ գտան զիրենք անմահացնող ու իրենց մայրամուտին ւյեն իոր հաւրաբրարարուներոր միդագևաւող մեծագոյն ազդակը (այսօր Հին քադարակր ժու թիւններու անհետացած կրօնը. րբեն ինբըն բևերըը ժանունբող շրջան ունին արուեստի արտադրութիւններուն

մէջ)։ Իսկ արուհսան ալ անոնցմէ կը ստա_֊ նայ իր սնունդը, ըսելու խօսքը, կրօնա. կան սկզբունքային տարբերուժիւններու պարտադրող նկարագրով։ Որով կապը ինընին կենսական է ու տրամաբանական։

Հետեւաբար, ցեղերու տարբերուԹիւնը չէ միայն որ տարբերութիւնը կու տայ արութոարբևու։ Մյե, այլագար ինօրերբ ըու ներջնչած Թելադրանքն է, որ համա. ցեղ ու համալեզու ժողովուրդներու մէջ իսկ կը դնէ անոնց հիմնական տարբերու **#** իւնները:

Մ,յլապէս, ամէնէն աւելի մեծ ու բալոլ կրօն ըներ Հաշուող հնդիկ խորհրդապաշտ ցեղը, արուեստի մէկ կամ շատ քիչ զաշ չրովարալ<u>գբաղը ըկտնագինըը ա</u>նակ ու նենար։ Մինչդեռ րիկ–վետայական բազ_֊ մաստուածութեան շրջանին յաջորդող պրահմանականութիւնը, իր ուրոյն դպրոցը <u> Տիմնեց ամէնէն աւելի ազդեցիկ կեդրոն</u>֊ ներու մէջ ։ ՊուտտայականուԹիւնը (որ կա_֊ տարեալ Հակասութիւնը եւ տրամաբանա. կան ջարունակութիւնն է պրահմանակա նին որուն յաջողեցաւ դիմադրել) եւ իս. լամութիւնն ալ իրենց մասնաւոր դպրոց <u>ներն ունեցան։ Որոնց իւրա</u>ջանչիւրը ըստ կրօնական թելադրանքի՝ տաճարներու, մե հեաններու եւ մզկի ներու գեղեցկագիտա. կան այլազան ձեւերով կր ջանային իրենց պաշտած աստուածներուն խորհուրդները արտայայտել ու անոնց պատգամները յիշ ջեցնել Հաւատացեալներուն ։ Սակայն ճար տարապետութիւնը (մարդկային ճարտա րութեան առաջին ձեւր) չէր կրնար ժու ղովուրդներու այս պահանջը գոհացնել։ Որքան որ անոր վրայ Թափէին ցեղային Հանճարը, ստեղծելով ինընուրոյն եւ զատ Տոգեկան աշխարհի արդիւնը՝ ձեւեր, ան յաւէտ համը կր մնար։ ինչն իր մէջ միայն պարփակուող այս մեռեալ կամ անգոր. ծարանաւոր արձանագործութիւնը, ոչ մէկ գաղափար կրնար ուղղակի արտայայտել, միայն կը յիջեցներ զայն։

Մա արդեն, արուհսաի յայտնութիւննեւ րուն առաջին երեւունն է, իսկ ճարտարապետական արուեստի առաջին ձևշակերպը

(forme), խորհրդապայառարևան (symbolisme) անկախ շրջանը. որ պատշան խորը մը, ձեւին կցելու ջանքն ունի։ Բայց այդ ներդաշնակութիւնը կու տայ ճարտարապետական արուեստի երկրորդ ձե ւակերպը՝ դասականութիւնը (classicisme)։ իր խորքի ու ձեւի վսեմ միացումով մը նախորդին անկախուժենէն դէպ ի կրաւորականունիւնը կր յառաջանայ։

Երրորդ ձեւն է վիպականութիւնը (romanticisme)։ // տացած բանաստեղծական շնորհրի առաւելութեամբ գերազանցեց նա խորդ ձեւերը։

Հոս ճարտարապետութիւնը այլեւս ազատ դասականութեան կաշկանդումներէն, դիւթական եւ քնարական սյացում մր կը ստանայ, աղօթերի հետ կապոյտին խառնուհլու րուռն տենչով։ Գոթականն է (gothique), ճարտարապետական ձեւակերպերու գլուխ-գործոցը, վիպականութեան պսակը ու խորհրդապաշտունեան արձանացումը (որուն ենթահոդը Հայաստանը կը կարծուի չատ մը յարգանքի արժանի Տնախօսներէ, նախատիպ ունենալով հայկականը)։

Մ.յս երեքը, ճարտարապետութեան երեք գլխաւոր ձեւակերպերն են, որոնը մին միւսը լրացնող ամբողջութեան մը կատարեալ աստիճանաշորումը կր ներկայացնեն։

կեանքի արուհսար՝ իրապարտութ իւնը (réalisme) եւ կեանքի անրաւականութե. նէն ծնած բաղկացած կեանքի արուեստը՝ ցաղափարապարտութիւնը (idéalisme) գու յունիւն չունին դեռ։ Անոնը արձանագործունեան եւ առաւելապես նկարչունեան կը սպասեն, որ գաղափարապաշտութեան Տիմնաքարը պիտի ըլլար բոլոր ժողովուրդներու մէջ այ. որովչետեւ միւս առարկայական արուեստներու էն ենթակայա կանը ըլլալուն ամենաձեռընտու եւ յարմարագոյն միջոցն է անոր ստեղծման եւ գարգացման ։

Արուեստը մարդկային ենիժագիտակ֊ ցական աշխարհի ժիահեծան տէրն է։

Հոգւոյ ամենախուլ անկիւններն իսկ կը մանէ արժնցնելու համար ինչ որ գրգռիչ 5, ինչ որ յուզիչ է։ Եւ իբր բնախoսական բնրլոյն, որոնգ բմագ է ժնրենգէ հուսն դրգ մարերու. հախընտրունիւն ստանալով ոշ մանց կողմէ ձեւի արտայայտունեան մէջ, իսկ այլոց կողմէ ալ խորբի, պարունա կու Թեան:

մարի արժէր բացարձակ է նմանախունեւ ըու ջով միայն։ իրապաշտ մը երբեք պիտի <mark>Հորդեգր</mark>էր Պղատոնական գաղափարապաչաունիւնը։ Ցարաբերականունիւնը դիմև է սանենու յանաջաւր դանժարքիր, ժումարաին, արվատարար սշուդրառինունբըք ստադած աբոունիւչորևն ազատօրէր ար տայայտելու։

Շելլինկ եւ անոր նման մտածողներու խումը մը, արուեստի ձևոսպալտութևան տաճարին բրմապետներն են։ Անոնց Հաշ մար գեղարուհստը արտարին, ձեւական ներդաշնակութեանց առթած հաձևլիութևան վայելըն է։ «Գեղարուհստը գեղեցիկի արտայայտութիւնն է, ձեւի եւ գծերու ներդաշնակութիւնը, ձայնի եւ խոսքերու երաժըչտականութիւնը» կ՝ըսեն։ Եւ հետեւաշ ետև տյմանո տ անան է արտյ, ասարն ուտևությարությար ինսեղէր իսակաևուղ դն կրելու:

Ու եթե յետահայեաց ակնարկ մը նեւ տենը ժամանակակից իմաստուն մաբերու դես ասուպներ արձակող **Հիր մա**նբևու աւբնի իդասասը Տևծարիը, անակ աբոնենը թե մարերը Հոն նոյնն են, միայն

անաանակասբինու թմարտին է մանբևու քայլն ստադած։

Չեւապաշտներու միեւնոյն այս գաղա փարները տարրեր ձևերով արտայայտուած են նաեւ Հանճարեղ Արիստոտելեն։

Մինչ Շորէնհաուէրի եւ Հեկելի խումբը ընդունելով Տանդերձ գեղարուեստի մէջ ձե. ւապաշտունեան անհրաժեշտունիւնը, սաշ կայն զայն իր ամբողջունեամբ ներկայացնելու ու կեանքի մէջ անոր ունեցած դերը գծելու Համար կը ջանան ձեւին կցել Տամարժէր խորը մը, համոզուելով որ իդառու դն բևերն ցրւն չի խաևանել բևն ան իր պատշան տեղն է։ Ներդաշնակօրեն գուլուած, իսւ ատ օգտականունար աբանը ալ միասին։

Քանք, գեղարուեստի մէջ ճաշակի ամենամեծ տեղը յատկացնելով՝ կը կրկնէ միշտ Թէ արուհստը հասկնալու համար սրաի պատրաստութիւն պէտք է եւ ոչ

Sungh: իրաւասութեան ամէն սաչման ընդգրըկող այս մտածումը (ուրիջ շատ մը խոր-Տողներէ ալ արտարերուած է), կու գայ անգամ մ՝ ալ շեշտել [ժէ արուեստը հեռու պէտը է քնայ ճշմարտուխեան սեղմ կաշկանդուժներէն՝, ազատօրէն ու անկախօրէն կարենալ կապոյաին մէջ սաւառնի։

Ջշմարտութիւնը գիտութեան առարկան

է, արուեստինը՝ գեղեցիկն է։ Արուեսաը ջէնըն է գիտակցութեան հիշ

ման վրայ կառուցուած զգացումին։ Որմէ արտագրուած մէն մի գործ՝ մասնիկն է ապրուած կամ բաղձացուած կեանքին,

մ՝ ալ Հոս շեշտուած բացարձակ, ճշնարտութենե անկախ ազատութիւնն ե՝ որ յատուկ է անստեղծ յաւիտենական էակին, Աստուծոյ, որ է միակ զերագոյն ճշմարտունին եւ միակ եւ բացարձակ եւ անկախ ազատութերւն։

ԾԱՆՕԹ. խրբ.

^{1.} Քանիկան այս մոլար ըմբռնումը՝ որ ժառանզուգիւը մանգաւ ին մանսնիր ըւ արսե <u>Ղաճսեմ բրնկա</u>յաոսշորչըրևութ, Ֆիխեի՝ Հրքքիրիի, 5րիրքի՝ Ասւրաւսերո րարբ աղհոմ 5 իզասատրիհունիր։ Հիր ու թոև մահուր, Ողջմաութիւնը կը սորվեցնէ թէ ճշմարտութիւնը կայ անկախ մեր գոյութենւլն կամ մտածութենւլն, եւ թէ ան paler Tala fa gmumdalft gpb gubbg, mumga paket կալկանդելու վեր ազատութիւնը։

շակասութիւն է ընդունիլ իրրև ձինարտութիւն այն որ կը բանաբարե մեր ազատութիւնը. Տշմարտուկիւնը շշգանասարինը էի հորտճանրև ու գէի ժանձի գէն։

Աարներար վանմանարարական աշնին Հարասաշնիշը

Ժամանակ ու միջոց իրենց վճռական պարտականու թիւնը կատարեցին զգացնելով Քանքի թե չունի իր մէջ ոչ անփոփոխ ճշմարտունիւն, եւ ոչ բացարձակ ազաաութիւն, եւ իէ զանոնը Հարկ էր փնառել եւ տեսնել Աստուծոյ մէջ, զոր ուրանալու կամ իր մաքով նոր մը սանդծելու եղեռնաւոր յանդգնութիւնը գործելու թշուասուքիւնն ունեցաւ Քանք.

Գեղարուեստը արտայայտուած է հև թանոսական եւ բրիստոնեական երկու բազ մադարեան շրջաններու հովանիին տակ, Հակադիր ուղղունիւններով։

Առաջինը տուաւ ձեւական գեղեցկագի, տութեան տիրական՝ արուեստի անկախ եւ հեչտանքի դիւրավառ շրջանը, դիցաբանա, կան հեշտորոր դրուագներով Համեմուած։

խոկ երկրորդը արուեստի այս նկարա, գիրը յեղաչը չեց։ Մարմնական գեղեցկու, գերը մեաչը չեց։ Մարմնական գեղեցկու, գերը յեղաչը նով չանքը ազդել յափչտա, կութեան այնքան ուժեղ եւ զօրաւոր թա, փով՝ որ մինչև վերջին դարերու նկար, կութեան այնքան ուժեղ եւ զօրաւոր թա, փով՝ որ մինչև վերջին դարերու նկար, հութեան հան անորաները մեծ չա, տարորով անորաները մեծ չա, տարորով անորաները մեծ չա, տարորով անորաները մեծ չա, տարորով անորաները հուրաները հուրաների հուրա

Գեղարուեստի բոլոր յայտնունիւնները երկու գլխաւոր բաժանման եննժակայ են՝ առարկայական եւ ևնթակայական։

Առաջինին կը պատկանին՝ ճարտարա պետութիւն, արձանագործութիւն եւ նը կարչութիւն, որոնք արտայայտուելու հա մար տարածութեան անհրաժեշտութիւնը զգացող միչոցի արուեստներն են։

արև երկրորդին՝ բանաստեղծութիւն եւ երաժչտութիւն։ Թամանակի երկու արև հունենակ մի շարժման մէջ գնելու առաւեաւնեսաները։ Որոնը իրերը մին միւսին հունեն պատմելու եւ հոգեկան որ եւ է վիճակ մր շարժման մէջ գնելու առաւեաւնեսան կը գերազանցեն նկարչութիւնը գոյներու իսաբկան թովը ստացած տարածութեամբ, կը չարէ իրերը մին միւսին բռվ, ղէպքի մը որ եւ է մէկ վայրկեանի ազդեցութիւնը տալու բաւականութեամբ։

Երաժշտունիւնը սակայն, բոլորովին հեռու մտային րլյալէ՝ կ՝անջատուի միւս ճիւղերէն։ Արուեստներու ամէնէն ենթակայականը՝ միայն սրտի եւ զգացումի առարկան ըլլալուն՝ չի կրնար դրականօրէն գծել ձգած տպաւորութիւններուն իմաստը։ Կը պակսի իրեն միւս արուհստներուն ունեցած ինընարտայայտութեան ֆորման։ Որով երաժշտական գործ մր (երբ մանաւանդ մեծ հեղինակի մէջ հոգեկան որ եւ է վիճակ մը կ'արտայայտուի) մեկնու **Ֆիւններու տարափը սիրայօժար կ**՝ընդունի, մինչեւ որ խօսըը անոր օգնութեան հասնելով իմաստ որոշէ կամ ֆորման շրըջագծէ։ П, ји шեишկէшпվ, զգшдпевр шји գրականութիւնը, արուեստներու ամէնէն թերին է, Հոգեկան էութիւնները ցնցող կրքի եւ յուզման միակ արուհսար սակայն։ Շնորհայի բանաստեղծութեան մը արտասանութիւնը կրնայ տպաւորիչ ըլլալ, սակայն թափանցող եւ խորազդեցիկ՝ երբ Տամարժէր եղանակով մը զայն երգուի։ **Բանաստեղծութեան կը պակսի երաժշտուշ** թեան ազդևյու ուժգնութիւնը։ hul երա ժրշտունեան ալ ձեւի շրջագիծը՝ ֆորման։

Մին միւսին պակասը պարունակելով զիրար լրացնող այս արուհստներու մաշ սին, շատ իրաւամը ըսած է ի. Թէն, Թէ «մօտաւոր ապագային պիտի նոյնանան»։

Քաղաքակրթութիւնը Հին ժողովուրդներու քով իր եղանակաւորումը կը ստանայ արուեստով, որ համադրութիւնն է ցեղերը կազմաւորող ու զանոնք բնորոշող մտային եւ հոգեկան յատկութիւններուն։

Բայց արուեստ մը երբեք ինքնածին կամ զուտ ցեղային չէ եղած, միչտ փոխառութեամբ սկսած է (եւ ինչ ինչ ցեղերու քով ալ ստրուկ կերպով ջարունակուած)։ Ցետոյ իւրաքանչիւրը զայն ենթարկելով իր ցեղային նկարագրին, հետզենտե, ժամանակի Հաշտեցուցիչ շունչին տակ դարձած է սրտի եւ Հոգիի Համապատասխան արուեստ մը։ Ու այսպէս ծնունդ առած են յունական, Հռոմէական, եգիպտա կան, թրադդէական եւայլն արուեստները (որոնց մեծամասնութիւնը կարելի չէ ժաշ մանակագրօրէն դասաւորել, բանի որ մէ կուն անկման դատապարտուած պահուն <u>միւսին արուեստր իր գագա</u>թնակ<u>էտին հա</u>շ սած էր եւ փոխադարձարար)։ Ենքէ իւնանարչիւնն դի աս դի վրևնուցբըն՝ ակակ տեսնենը [] է յունականին ստնտուն եղած է եգիպտականը, բիւզանդականինը՝ հռոմէականը, հռոմէականինը՝ յունականը եւ այսպէս շարունակարար։ Ցետոյ, դարերու ըր թան իրևա հարչիրեն իավապանութ լով տիրող ցեղի նկարագրին հետ, դարգած է արիք փենգած բեան դե։

երն ումվաշխանջային անուբոարբևու բնվու երութություն Մերբային անուբուան ատև Հագաշխանջային անուբուան աշրբնար։

Մարդկային քաղաքակրխութեան օրրան՝ Մրեւելքը, գոյնի, արեւի, խորհուրդի եւ ներկայ Հանձարներու դեռ նիւխ մատակարարող երբեք չըմբռնուած երազատուածային լայնածաւալ ժամադրավայրը, խորհրդապաշտունեան ամենամեծ ու ամենախոր ակը, առասպելներու եւ Տեբեանններու Հայրենիքը։

Մրեւմուտըը՝ հինին մէջ դեռ արմատ ներ ունեցող օրուան քաղաքակրթունեան աէրը, շեշտակի կեցուածը մը ունի իր որեւ դարիում ու ժիրնեւ բերհաև ժաևբև գոյներով, ոճերով ու զարդարանքի ծու վածաւալ մօրիւներով ոնուցանող ծերամաջ ուսունիչիր, Մերբբենիր միդան սև դայն երունգրար ոինաչան ու ժայր իսնաանը գրրով գոմողունարըը։ Հայլ ըն տուաւ վառ երեւակայութեամբ ու բնա֊ րերգական Թոիչջներով օժտուած։ Մնոնց իւնաճարչիւն ժանցրնուր դէն անրակու զգացում, հոգեկան խօսուն եւ փայփայիչ նկարագիր մը կայ որ դիտողին հիացում կը պատճառէ։ Հակառակ տիրող տափակ ու դիատամամ ժայրբևու բւ արջաւան *ե* էմ քերու։

Արեւելըը հետապնորեց առաւելապէս զարդանկարայինը (décorative) ու ոճաւ բանութիւնը (stilisation) որոնց չնորհիւ ունեցաւ մեծ stilisteներ սկսեալ եգիպտացիներէն ու բաղդէացիներէն։

Եղաւ վեն ճարտարապետութեան մէջ, պայմանադրական՝ արձանագործութեան ու նկարչութեան մէջ։

հան չափի, համեմատութեան ու ձեւաթեան չափի, համեմատութեան ու ձեւաւակերպի բացարձակ կատարելութիւնը, կերպընկալ (plastique) արուեստը։ Եղաւ բնապաշտ արձանագործութեան եւ նկարչութեան մէչ։

(շար.)